

Σχόλιο στο δημοσίευμα «Η απατηλή εικόνα του πλούσιου Έλληνα», Η Καθημερινή Κυριακή 17 Αυγούστου 2003.

Στο φύλλο της 17 Αυγούστου 2003 της εφημερίδας Η Καθημερινή δημοσιεύθηκε άρθρο του συντάκτη κ. Μ. Παπαδημητρίου με τίτλο «Η απατηλή εικόνα του πλούσιου Έλληνα» στο οποίο δίνεται η εντύπωση ότι η πραγματική σύγκλιση της Ελληνικής οικονομίας έχει προχωρήσει περισσότερο από ό,τι νομιζόταν. Το άρθρο αυτό συνοψίζει τα αποτελέσματα μιας πρόσφατης μελέτης της Eurostat¹ (επισυνάπτεται) που συνέταξε ο κ. Axel Behrens και στην οποία επιχειρείται μια εκτίμηση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ και του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών γεωγραφικών περιοχών που καλύπτουν όλες της χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (με εξαίρεση την Αυστρία και το Λουξεμβούργο) αλλά και τις υπό ένταξη χώρες (με εξαίρεση τις σχετικά περισσότερο ανεπτυγμένες Κύπρο, Μάλτα και Σλοβενία).

Ειδικότερα, στο δημοσίευμα της Καθημερινής αναφέρεται τόσο στο κείμενο όσο και στους σχετικούς πίνακες που το συνοδεύουν ότι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδος το έτος 2000 ήταν το 78% του μέσου όρου της Ε.Ε., ενώ το διαθέσιμο εισόδημα προσέγγισε το 97% του αντίστοιχου μέσου εισοδήματος της Ε.Ε. Οι εκτιμήσεις αυτές διαφέρουν σημαντικά από τα επίσημα στοιχεία της Eurostat, σύμφωνα με τα οποία το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδος ήταν το 2001 ίσο με το 71%² του μέσου όρου της ΕΕ-25³. Αξιοσημείωτο μάλιστα είναι ότι σύμφωνα με τη μελέτη αυτή το κατά κεφαλήν ΑΕΠ για το σύνολο της Ελλάδος, όπως προκύπτει από τις περιφερειακές εκτιμήσεις, είναι ίσο με το αντίστοιχο κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Πορτογαλίας. Είναι γνωστό, όμως, ότι σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Eurostat η Ελλάδα κατέχει την τελευταία θέση στο σύνολο των χωρών της ΕΕ-15 με κριτήριο το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, το δε κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Πορτογαλίας, πάντα σύμφωνα με τη Eurostat, το έτος 2000 ήταν ίσο με το 68,3% του μέσου όρου της ΕΕ-15, δηλαδή σαφώς υψηλότερο του Ελληνικού (65,5%).

Ο κύριος λόγος που οι εκτιμήσεις της προαναφερθείσας μελέτης οδηγούν σε διαφορετικά συμπεράσματα για τη σύγκλιση της ελληνικής οικονομίας από αυτά που υποδηλώνουν τα επίσημα στοιχεία της Eurostat, οφείλεται σε (υπερ)-εκτίμηση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδος (οι λόγοι της οποίας μένουν προς διερεύνηση) με βάση το σύνολο του ΑΕΠ των επιμέρους περιοχών σε σχέση με τα συνολικά μεγέθη της Eurostat. Ειδικότερα, σε όλες τις

¹ Income of private households and gross domestic product in Europe's regions, Statistics in focus 07/2003.

² An Agenda for a Growing Europe, (2003). Report of an Independent High-Level Study Group, Έκθεση Andre Sapir.

³ Το 2000 το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδος ήταν ίσο με το 65,5% του μέσου όρου της ΕΕ-15.

χώρες που περιλαμβάνονται στη μελέτη το κατά κεφαλήν ΑΕΠ που προκύπτει για κάθε χώρα από την εκτίμηση του ΑΕΠ των επιμέρους περιφερειών της είναι σχεδόν ταυτόσημο με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ που βασίζεται στα εθνολογιστικά στοιχεία που αφορούν όλη την επικράτεια κάθε χώρας και που παρουσιάζει η Commission στα επίσημα δημοσιεύματά της. Συγκεκριμένα, όμως, για την Ελλάδα η κατά περιφέρειες εκτίμηση που επιχειρείται στη μελέτη οδηγεί σε μια εκτίμηση του συνολικού κατά κεφαλήν ΑΕΠ που υπερβαίνει κατά 4% περίπου το αντίστοιχο εθνολογιστικό μέγεθος που βασίζεται στα εθνολογιστικά στοιχεία που αφορούν όλη την επικράτεια. Η διαπίστωση αυτή σε συνδυασμό με το γεγονός ότι στις μελέτες περιλαμβάνονται περιοχές χαμηλού εισοδήματος ορισμένων υπό ένταξη χωρών καθώς και της Ρουμανίας, ενώ εξαιρούνται περιοχές χωρών υψηλού εισοδήματος όπως του Λουξεμβούργου και της Αυστρίας, από την ΕΕ-15 και της Κύπρου, Μάλτας και Σλοβενίας από τις υπό ένταξη χώρες, οδηγεί σε αυτή την ευνοϊκή για την Ελλάδα σύγκριση.

Στρεφόμαστε τώρα στο ζήτημα του διαθέσιμου εισοδήματος. Πράγματι, σύμφωνα με τη μελέτη της Eurostat, το κατά κεφαλήν διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών της Ελλάδος εκτιμάται ότι βρίσκεται πολύ κοντά και συγκεκριμένα στο 97,0% του ευρωπαϊκού μέσου όρου της ΕΕ-25 (με την εξαίρεση των περιοχών των χωρών που αναφέρθηκαν). Με αυτό το κριτήριο βέβαια θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς ότι η σύγκλιση έχει σχεδόν ολοκληρωθεί. Δεν είναι όμως αυτό αληθές και τούτο διότι το συγκεκριμένο μέγεθος αφορά μόνο τον τομέα των νοικοκυριών και παραλείπει τους τομείς του Δημοσίου και των Επιχειρήσεων οι οποίοι επίσης συμβάλλουν στη δημιουργία του διαθέσιμου εισοδήματος μιας περιοχής. Σημειώνεται δε ότι το κατά κεφαλήν διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών ως ποσοστό του κατά κεφαλήν ΑΕΠ μιας χώρας εμφανίζει μεγάλη μεταβλητότητα από χώρα σε χώρα, λιγότερο δε σε επίπεδο περιοχών στην ίδια χώρα. Η μεταβλητότητα οφείλεται κυρίως στη δραστηριότητα και τις παρεμβάσεις του κράτους με την φορολογία και τις μεταβιβαστικές πληρωμές οι οποίες βέβαια διαφέρουν από χώρα σε χώρα λόγω διαφορετικού θεσμικού πλαισίου. Στη Ελλάδα βέβαια η χαμηλή φορολογία κυρίως των χαμηλών εισοδημάτων, υψηλές μεταβιβαστικές πληρωμές έχει σα συνέπεια το κατά κεφαλήν διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών να εμφανίζεται εξαιρετικά υψηλό. Ενώ δεν θα πρέπει να αγνοηθεί και η επίδραση της παραοικονομίας.

Ο συγγραφέας της μελέτης έχει επίγνωση των ατελειών του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών ως μέτρου της ευημερίας μιας περιοχής και της χρησιμοποίησης του ως κριτηρίου σύγκλισης και προχωρεί στη σύνταξη νέας μελέτης⁴ (επισυνάπτεται) στην οποία επιχειρεί να εκτιμήσει ένα μέτρο (indicator) του συνολικού διαθέσιμου εισοδήματος συμπεριλαμβανομένου και του διαθέσιμου εισοδήματος των τομέων του δημοσίου και των

⁴ How rich are Europe's regions? Statistics in focus 06/2003

επιχειρήσεων. Με τις νέες αυτές εκτιμήσεις, οι οποίες δεν δίδονται σε επίπεδο χώρας αλλά μόνον περιοχών, οι ελληνικές περιοχές σαφώς υποβαθμίζονται στην κατάταξη των ευρωπαϊκών περιοχών. Σημειώνεται πάντως ότι οι εκτιμήσεις αυτές που ο συγγραφέας αποκαλεί "experimental calculations" δεν είναι απόλυτα συγκρίσιμες με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ των περιοχών.

Για πληροφορίες Νίκος Ζόνζηλος τηλ: 210-3202374

Email: Nzonzilos@bankofGreece.gr